

Fårdala skola

Plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och
kränkningar

Gäller för höstterminen 2020 och vårterminen 2021

Innehåll

Inledning: _____ s 3

Presentation av skolan : _____ s 4

Lagar och förordningar: _____ s 4

Begrepp och definitioner: _____ s

Ansvarsområden: _____ s

Delaktighet, förankring och information: _____s

Förslag på kartläggningsmetoder: _____s

Strukturer för akuta händelser: _____s

Utvärderingar av förra årets plan: _____s

Årets främjande aktiviteter: _____s

Kontaktuppgifter: _____s

Anmälningsskyldighet, Stöd och hjälpinsatser _____s

Bilaga 1: Diskrimineringsgrunderna: _____s

Inledning

Skolväsendet i Sverige ska vila på demokratins grund. En av demokratins pelare är tanken om alla människors lika värde. Detta värde ska finnas synligt i all vår verksamhet i och utanför klassrummet, det ska genomsyra vår organisation, våra strukturer och vårt bemötande.

I skolans uppdrag ligger att ha tydliga rutiner vid akuta händelser där individer utsätts, men vi behöver också arbeta främjande och förebyggande för att skapa trygga miljöer för alla våra elever oberoende av deras kön, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, ålder, könsuttryck eller identitet, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

I Tyresö kommun har varje skola två dokument som rör arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det ena, som du läser nu, är *Skolans plan*, utöver denna finns också *arbetslagets dokument*, en översikt och dokumentation av det pågående arbetet i arbetslaget. (se vidare nedan)

Tyresö kommun har även en [gemensam hemsida](#). Syftet med hemsidan är att den ska fungera som en verktygslåda där rektorer och skolpersonal hittar information om allt som rör skolornas likabehandlingsarbete. På hemsidan kan man även hitta konkreta förslag på hur

skolor kan arbeta med värdegrundsuppdraget, hur lagstiftningen ser ut och hur man kan arbeta främjande och förebyggande mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Genom en gemensam hemsida är det även lättare att skapa likvärdighet för kommunens skolor.

Skolans plan

Här hittar du lagar, definitioner och begrepp, ansvarsfördelning och förslag på kartläggningsmetoder. Här finns även de rutiner och strukturer som styr skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt skolans främjande aktiviteter. De främjande aktiviteterna konkretiseras på arbetslagsnivå. Här finns information om var vårdnadshavare kan vända sig om de misstänker att egna eller andras barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på skolan.

Arbetslagets dokument

[*Arbetslagets dokument*](#) ger en översikt av det förebyggande arbetet. Varje arbetslag genomför kartläggningar som fångar elevernas åsikter och upplevelser kring situationen i skolan. Syftet med kartläggningarna är att synliggöra var och när det kan finnas risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultaten av kartläggningarna utgör sedan en grund för samtal och diskussioner kring vilka åtgärder som bör göras för att skapa en tryggare miljö för alla elever. Såväl elever som lärare är delaktiga i att ta fram förebyggande åtgärder. Både de förebyggande och de främjande aktiviteterna (som finns i *Skolans plan*) följs upp och utvärderas på arbetslagsnivå.

Organisation

Arbetslagsnivå: Varje arbetslag har minst en likabehandlingsansvarig som sammanställer de konkretiserade främjande aktiviteterna samt de förebyggande åtgärderna. Likabehandlingsansvariga ansvarar för de arbetslagsmöten där åtgärderna följs upp och utvärderas. Arbetslagets likabehandlings ansvariga sitter i skolans Likabehandlingsgrupp.

Övergripande nivå. Skolan har även en Likabehandlingsgrupp som består av representanter från varje arbetslag, kurator, skolsköterska, specialpedagog, rektor samt om det finns andra med specialkompetens inom området. Det finns ett [*årshjul*](#) som strukturerar skolans strategiska arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Presentation av skolan

Fårdala skola är en liten F-5 skola där goda resultat, trygghet, gemenskap och glädje står i fokus. Utvecklingslusten är stor, både hos elever och personal och detta märks i ständigt pågående projekt på skolan. Fårdala skola vill erbjuda en verksamhet som bidrar till och hjälper alla barn att nå sin maximala kapacitet. Vi tror att barn kan, vi tror att vi kan och vi tror att tillsammans kan vi mer än man någonsin kan tro!

Skolans vision

Med höga förväntningar och rätt förutsättningar kan alla lyckas!

Lagar och förordningar

Arbetet mot diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567/2016:828) medan arbetet mot kränkningar regleras i Skollagen (2010:800). Både lagstiftningarna kräver att det ska finnas ett strategiskt och långsiktigt arbete i verksamheterna.

Diskrimineringslagen 2016:828

3 kap. Aktiva åtgärder

1§ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

3§ Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande

18§ Utbildningsanordnare ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.)

Skollagen 2010:800

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

6§ Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

8§ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. ... En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Läroplanerna (Lgr11, Lsär11) lyfter frågor kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i såväl Skolans värdegrund och uppdrag som i kursplanerna.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annat trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. (Lgr 11, Lsär 11.)

Behovet av kunskap om och diskussioner kring diskriminering, trakasserier och kränkningar och vad det kan betyda för individen och för samhället i stort, finns på olika sätt inskrivet i kursplanerna. Arbetet med barnrättskonventionen och de mänskliga rättigheterna återkommer t.ex. som en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet.

Begrepp och definitioner

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Mobbning

Mobbning är när ett barn eller elev är utsatt för upprepade negativa handlingar och där det hos den/de som utsätter finns ett syfte att tillfoga den andra skada eller obehag. Det ska dessutom finnas en skillnad i styrkeförhållande mellan den/de som utsätter och den som utsätts för att beteendet ska kallas mobbning enligt Olweus klassiska definition.

Trakasserier

Trakasserier är ett beteende som kränker någons värdighet och som har samband till en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell art som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag eller

bilder som är sexuellt anspelande och som upplevs som kränkande för personen. Sexuella trakasserier kan även handla om en sexuell jargong.

Kränkningar och trakasserier kan äga rum i den fysiska verkligheten eller via sociala medier. De kan vara fysiska (knuffar och slag), verbala (skällsord), textburna (klotter) eller sociala (utfrysning och ryktesspridning)

Diskriminering

Det finns två former av diskriminering: direkt och indirekt diskriminering.

Direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, samt att missgynnandet har att göra med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. (kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder) För en beskrivning av diskrimineringsgrunderna samt sexuella trakasserier, se bilaga 1.

Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att missgynna personer med ett visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Tillsägelser

Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elevernas trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. För att komma till Skolverkets sida om ordningsfrågor, trygghet och studiero [tryck här](#)

Repressalier

Huvudmannen eller skolans personal får inte utsätta en elev för repressalier på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har påtalat brister eller anmält skolan för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Ansvarsområden

Rektor ansvarar för:

- att varje enskild verksamhet arbetar målinriktat för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att *Skolans plan* upprättas och utvärderas varje år
- att vårdnadshavare informeras om *Skolans plan*
- att all personal är informerad om *Skolans plan* och de rutiner som ingår i den samt arbetar efter den
- att [*Arbetslagets dokument*](#) upprättas
- att förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att det finns en organisation på skolan som främjar arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att skolan, när den får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, ser till att utredning görs och åtgärder vidtas
- att huvudman informeras om ärenden som rör diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att kontakta andra myndigheter vid behov

Likabehandlingsgruppen (övergripande) möts kontinuerligt och ansvarar för:

- att utvärdera *Skolans plan*, se till att ny *Skolans plan* upprättas i juni samt att den implementeras vid skolstart i augusti.
- att inför den nya *Skolans plan* diskutera arbetslagens arbete med de främjande aktiviteterna
- att sammanställa skolans kränkingsrapporter en gång per månad med syftet att få syn på mönster

- att lyfta resultat från kartläggningar som genomförs på skolan och som har relevans för frågor som rör trakasserier, kränkningar, trygghet t.ex. Hälsosamtal.
- att lyfta övergripande kartläggningar som t.ex. Brukarenkäten och Skolenkäten (Skolinspektionen) och se till att resultaten diskuteras
- att följa upp och stödja arbetslagens arbete i det kontinuerliga arbetet

Arbetslaget ansvarar för

- att genomföra kartläggningar där samtliga diskrimineringsgrunder, sexuella trakasserier samt kränkande behandling ingår
- att personal analyserar och diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att elever diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att förebyggande åtgärder skrivs ned i *Arbetslagets dokument* och implementeras vid skolstart i augusti
- att skolans främjande aktiviteter bryts ned till åldersadekvata aktiviteter och implementeras vid skolstart
- att såväl förebyggande åtgärder som främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att i juni sammanställa och utvärdera arbetslagets arbete med de främjande och förebyggande aktiviteterna under det föregående året

All personal ansvarar för

- att vid ärenden som rör kränkningar, diskriminering eller trakasserier, säkerställa att åtgärder som rör de "egna" eleverna genomförs, följs upp och utvärderas
- att vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling informera rektor/kurator genom att skriva en kränkningsanmälan
- att följa skolans rutiner vid förekomst av kränkningar, trakasserier eller diskriminering

- att arbeta främjande och förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att följa Läroplanens skrivningar och lyfta diskussioner kring och kunskap om diskrimineringsgrunderna i verksamheten
- att ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likvärdighet

Elever

- deltar i kartläggningar, och diskussioner kring kartläggningens resultat
- berättar för personal i skolan om de själva är utsatta eller misstänker att andra är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Vårdnadshavare ombuds

- att berätta för personal i skolan om deras barn eller om de misstänker att andra elever är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Delaktighet, förankring och information

Personalens delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och bearbetas vid skolårets början. Vikarier och personal som börjar under pågående läsår informeras om *Skolans plan*.

Skolan har strukturer för nyanställda som kommer under terminen. Det ska finnas en informationspunkt till vikarier.

Personalen deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. Personalen deltar även i samtal och diskussioner för att bryta ned skolans främjande aktiviteter till åldersadekvata aktiviteter. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på arbetslagsmöten.

Elevers delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och diskuteras vid skolårets början.

Eleverna deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på klassråd, i mentorsgrupper etc.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare informeras om skolans arbete vid läsårets första föräldramöte. *Skolans plan* ligger i V-klass.

Skolans LBG arbetar fram en PP som presenteras på alla föräldramöten på skolan

Förslag på kartläggningsmetoder

Kartläggning fokus elever

- Använd de kartläggningar som redan görs på skolan som hälsosamtal, utvecklingssamtal, betygsstatistik. Informationen behöver då avidentifieras och sammanställas med syfte att visa på övergripande mönster. Det främjande och förebyggande arbetet på skolan är inte individinriktad utan arbetar med skolans övergripande miljö, bemötande, organisation och strukturer. Individer som utsätts ska ha individuella handlingsplaner.
- Sammanställning av kränkingsrapporter. Även här är det viktigt att avidentifiera informationen. Syftet med sammanställningen är att synliggöra mönster som att vissa trakasserier kopplat till t.ex. religion har ökat/minskat eller att det är särskilda platser som t.ex. skåphall där många kränkningar sker.
- Enkäter. Styrkan i enkäter är anonymiteten. Svagheten är att du bara får svar på det du frågar efter samt att det kan finnas en osäkerhet i hur eleverna uppfattat frågorna. Det är därför centralt att de begrepp som används i enkäten har gått igenom med elevgruppen. [I verktygslådan finns fyra enkäter](#). Använd dem som de är eller som en inspiration.
- Huset. Huset behöver göras i flera steg. Det första steget är att utifrån en karta över verksamheten låta eleverna markera områden där de känner sig trygga (grönt) och där de

känner sig otrygga(rött). Nästa steg är att ta reda på vad det är som gör de otrygga platserna otrygga och de trygga platserna trygga. Som vuxen behöver du ha kunskap om diskrimineringsgrunderna för att kunna koppla till dem

- Flugan. Pedagoger sätter upp en bild på en Flugan vid de platser där kränkningar eller trakasserier är ofta förekommande. Inför t.ex. mentorstid får eleverna uppgiften att fundera över vad Flugan har sett. "Flugans" observationer tas upp till diskussion eller skrivs ned på lappar som läraren sammanställer.
- Sociogram arbetslagen och kurator arbetar kontinuerligt med sociogram för att se mönster
- [Trygghetsvandringar](#) På mentorstiden utför pedagoger och elever trygghetsvandring 1 gång per termin och utifrån resultatet görs åtgärder och uppföljning av dem.
- Temperaturmätningar På Fårdala skola har vi två representanter från åk upp till år 5 som är temperaturmätare och dem kallar vi Amigos. Deras uppdrag är att se och höra om någon känner sig ledsen otrygg, ge oss indikationer på hur arbetsron är i klassrummet så att vi kan utvärdera och sätta in åtgärder för att förändra det.

Kartläggning fokus pedagoger

- Självskattning. Självskattning bygger på just självskattning och samma situation kan skattas olika av olika människor. Självskattningen i sig ger därför ingen "rättvis" bild av situationen. Däremot kan självskattningen vara en bra utgångspunkt för diskussioner. Ett nästa steg efter att självskattningen genomförts är därför att arbeta i par eller mindre grupper där varje fråga i självskattningen diskuteras, t.ex. hur har varje enskild person uppfattat frågan och hur har hen arbetat med den.

[Här hittar du självskattning och diskussionsunderlag för varje diskrimineringsgrund.](#)

- Pedagoger observerar varandra. Observationerna bör ha en tydlig ram kring innehåll och tid.

Kartläggning fokus organisation och struktur

- Är skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kända av skolans personal?

- Introduceras nya pedagoger och vikarier till skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?
- Är skolans fysiska miljöer tillgängliga för samtliga elever?
- Är skolans undervisning organiserad på ett sådant sätt att alla elever har möjlighet att delta?
- Är skolans regler neutrala i relation till diskrimineringsgrunderna?

Strukturer för anmälan av kränkande behandling

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkningar eller trakasserier samt anmäla

- § All personal ska vara uppmärksamma på indikationer på att en elev utsätts för trakasserier eller kränkningar.
- § All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar eller trakasserier.
- § Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier ska skyndsamt anmäla händelsen via kommunens hemsida där [Anmälan om kränkande behandling](#) finns upplagd som en e-tjänst. (Anmälan ska inte skickas in via blankett.) **Observera att det ska göras en anmälan/elev som anses kränkt.**
- § Rektor ska skyndsamt anmäla till huvudman. Anmälan till huvudman sker via e-tjänsten.
- § Rektor ser till att det finns rutiner att vårdnadshavare blir informerad

2. Utredning och analys

- § Ansvarig personal genomför en första utredning. Skolan har egna rutiner för vem som ansvarar för detta. [Blankett: Utredning.](#)
- § Hur många som behöver vidtalas beror på den uppkomna situationen.
- § Samtalen med de inblandade ska ske skyndsamt och enskilt. Eleven som blivit utsatt ska inte utfrågas tillsammans med eleven/eleverna som misstänks ha trakasserat eller kränkt hen.
- § Syftet med utredningen är att få in tillräckligt med information för att kunna bedöma vilka åtgärder som behöver sättas in så att kränkningarna och trakasserierna upphör.

3. Planerade åtgärder

§ För att få kränkningar/diskriminering att upphöra behöver skolan upprätta åtgärder.

Blankett: [Planerade åtgärder](#)

§ **Blankett Planerade åtgärder** ska upprättas för både den elev som utsätts och den/de som utsätter. I blanketten uppger man vilken personal som ansvarar för att uppföljningen samt vilket datum uppföljningen ska göras.

§ Skolan behöver ta ställning till om andra myndigheter ska kontaktas.

4. Uppföljning

§ Syftet med uppföljningen är att utvärdera om åtgärderna resulterat i att kränkningarna och trakasserier upphört. [Blankett: Uppföljning](#)

§ Om händelsen inte anses vara uppklarad behöver personal upprätta ett nytt dokument med **Planerade åtgärder**.

§ Om händelsen anses uppklarad avslutas ärendet.

Alla dokument som upprättas ska samlas och lämnas till rektor när ärendet är avslutat, ansvarig för detta är den personal som ansvarar för ärendets gång. När ärendet anses avslutat ska rektor/bitr. rektor avsluta ärendet i e-tjänsten.

Rutiner för när en elev kränks, trakasseras eller diskrimineras av någon ur skolans personal eller av en annan vuxen inom skolans område

§ All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering.

§ All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar, trakasserier eller diskriminering.

§ Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av en av skolans anställda eller annan vuxen som befinner sig inom skolan anmäler händelsen på kommunens hemsida där Anmälan

om kränkande behandling finns upplagd som en e-tjänst. Anmälan får inte skickas in via blankett.

§ Rektor ska skyndsamt anmäla till huvudman: Anmälan till huvudman sker via e-tjänsten.

§ Rektor ser till att det finns rutiner att vårdnadshavare blir informerad.

Om ärendet gäller att rektor kränkt en elev, ska anmälan utredas hos huvudmannen. Skolchefen informeras skyndsamt per telefon.

När gäller utbildningsanordnarens skyldighet?

Utbildningsanordnarens utrednings- och åtgärds skyldighet gäller för alla former av trakasserier som uppstår i samband med verksamheten oavsett om trakasserierna utförs av elever eller lärare. Även situationer som uppstår utanför skolan räknas, om de fortsätter under skoltid. Det kan till exempel handla om sådant som händer på vägen till eller från skolan och på sociala medier.

Utvärderingar av förra årets *Skolans plan*

Rutiner och strukturer

- Hur har årshjulet fungerat?
- Har den övergripande Likabehandlingsgruppen fungerat?
- Har arbetslagen arbetat kontinuerligt med de aktiva åtgärderna (förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter)?
- Har personalen följt skolans rutiner för hantering av kränkningar, trakasserier eller diskriminering?

Resultaten av utvärderingarna har lett till följande åtgärder....

Främjande och övergripande aktiviteter

- Har arbetslagen genomfört förra årets främjande aktiviteter? Om nej, varför? om Ja, vad blev resultaten?
- Kan vi, utifrån arbetslagets kartläggning, se områden som skulle gynnas av skolövergripande åtgärder? Om ja förs detta in i årets främjande aktiviteter.
- Arbetslagets främjande aktiviteter utvärderas i *Arbetslagets dokument*

Övergripande åtgärder utifrån kartläggning, fokus organisation och struktur

Vi arbetar utifrån kommunens årshjul och gör kartläggningar både på hösten och våren. Trygghetsvandringar två gånger per läsår vi skickar ut en trygghetsenkät som blir en temperaturmätare för oss i vårt utvecklingsarbete. Vi har även den årliga elevenkäten som görs i förskoleklass år 2 samt år 5.

Under läsåret arbetar vi med att kontinuerligt kartlägga otrygga och trygga platser genom våra Amigos som är temperaturmätare. Två elever från år 2-5 har fått i uppdrag att vara temperaturmätare som ser och hör om någon kompis känner sig utanför ensam eller ledsen. De träffar vårt trygghetsteam 1 gång i månaden där vi samtalar om vad de sett och hört och vad kan vi göra för att de inte ska hända igen. Varje klass gör en egen trygghetsvandring en på höstterminen och en på vårterminen. Det som är nytt från i år är vår mentorstid som vi lagt in i schemat för att skapa ett forum där det finns möjlighet att arbeta med främjande aktiviteter utifrån diskrimineringsgrunderna samt att arbeta med de förebyggande åtgärderna utifrån kränkningar. En del i vårt värdegrundsarbete är vårt kooperativt lärande. De är ett arbetssätt som tränar eleverna i flera grundläggande samarbetsfärdigheter som att lyssna på varandra, lösa problem och konflikter samt att de lär sig att stötta och hjälpa varandra utifrån olika strukturer som är väl planerade. Forskningen säger att detta arbetssätt ska stärka elevens självkänsla att lättare acceptera sig själv och andra och att de ska känna en större samhörighet med andra.

Förebyggande åtgärder

Förebyggande åtgärder utvärderas i *Arbetslagets* en gång i månaden. I de dokumentet arbetar teman med de område som klassen är upptagna av det kan vara handla om att det förekommer oenigheter på raster kring olik aktiviteter arbetsro under lektioner högljutt i matsalen eller i hallar. Då lägger man in ett arbete kring fokusområden vem gör vad och hur gör vi det så att det blir bättre och man gör eleverna delaktiga och medvetna i arbetet.

Årets främjande aktiviteter

[Här hittar du förslag på främjande aktiviteter](#)

Kränkningar:

- Upprättar gemensamma regler för hela skolan
- Alla klasser tar fram egna klassrumsregler där eleven och pedagoger är delaktiga i
- Vi har under alla raster rastvärdar som är placerade på olika platser på skolgården
- Vi genomför kontinuerligt varje vecka styrda rastlekar med metoden trivselledare se bilaga 2
- Vi utbildar trivselledare varje år som leder trivsellekar
- Vi arbetar övergripande med Kooperativt Lärande se bilaga 3

Kön:

- Vi har neutrala toaletter
- Kontinuerligt arbete under årets APT
- Området diskuteras och tas upp under mentorstid

Könsöverskridande identitet eller uttryck:

- Kontinuerligt arbete under årets APT
- Området diskuteras och tas upp under mentorstid

Etnisk tillhörighet:

-

Religion och annan trosuppfattning:

- Lärare har kunskap om vilka högtider och traditioner som firas av eleverna för att kunna visa intresse för detta där eleverna vill dela detta.
- Erbjuder kost som tar hänsyn till religion.

Funktionsnedsättning:

- Vi möblerar och anpassar i klassrummen utifrån behov
- Föreläsning för skolan pedagoger inom området NPF som Tyresö kommuns resurs och utvecklingscentrum anordnade (RUC)

Sexuell läggning:

- Under mentorstiden tas frågor kring HBTQ upp och diskuteras

Ålder:

- Alla skolans pedagoger inom våra verksamheter tänker på att ej tilltala barn och uttala sig som ex bebis, småbarn, fjortis
- Vi har åldersblandade aktiviteter på skolan som faddring, vårsriket där eleverna är blandade i grupper från olika åldrar.

Sexuella trakasserier:

- Kurator arbetar med skolan elever utifrån metoden stopp min kropp
- Skolans personal arbetar utifrån kommunens övergripande dokument Trygga barn i Tyresö

Övergripande

- Representanter för skolan deltar i Dugnaderna för kontinuerlig kompetensutveckling under läsåret 2019-2020 som är ett övergripande arbete i kommunen.

Kontaktuppgifter till personer som elever eller vårdnadshavare kan vända sig till

Ta i första hand kontakt med din/elevens klasslärare, mentor eller en vuxen på skolan som du/ni har förtroende för. Om det av olika orsaker inte fungerar kan du ta kontakt med

Rektor:

Jenny Karlsson

08-57829828

jenny.karlsson@tyreso.se

Biträdande rektor:

Kristina Holmgren

kristina.holmgren@tyreso.se

08-57827829

Kurator:

Heidi Kalaja

heidi.kalaja@tyreso.se

Skolsköterska:

Anna Zaar

0704889439

anna.zaar@tyreso.se

Om du/ni inte upplever att skolan gör vad de enligt lag är ålagda att göra ta kontakt med verksamhetschefen

Grundskolan:

Johan Ahlkvist

johan.ahlkvist@tyreso.se

Om du inte heller här får det stöd du/ni anser att ni har rätt till kan ni gå vidare till:

BEO (barn- och elevombudet). [BEO](#)

DO (diskrimineringsombudet) [DO](#)

Anmälningsskyldighet

Enligt Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet det vill säga personal inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

En del fall av trakasserier och kränkande behandling kan också utgöra brott. En bedömning av om en polisanmälan ska göras bör ske i varje enskilt fall. En vårdnadshavare kan själv alltid göra en polisanmälan.

Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska Arbetsmiljöverket underrättas. Detta gäller även händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Polisens, socialtjänstens, skolans utredning har olika syften. Oavsett om en anmälan har gjorts till en annan myndighet eller inte är verksamheten alltid skyldig att utreda påstådda trakasserier eller kränkande behandling och vidta relevanta åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Stöd och hjälpinstanser

Socialtjänsten i Tyresö. Kontakt dagtid vid anmälan om oro för barn eller vuxen, samt andra akuta frågor. Tel: 08-578 291 00.

Barnens hjälptelefon (Bris) Tel: 116111: Till Barnens hjälptelefon kan alla under 18 år ringa om vad som helst. Inga problem är för stora eller små. Tillsammans med en vuxen försöker ni hitta en lösning på det som inte känns bra. Samtalet är gratis och det syns inte på telefonräkningen att du har ringt.

Alla vuxna på Barnens hjälptelefon har tystnadsplikt och får inte berätta för någon vad samtalen handlar om.

www.bris.se

Rädda Barnens föräldratelefon Tel: 020-786 786. Till Rädda Barnens föräldratelefon är alla som vill välkomna att ringa med stora och små frågor som rör barn och föräldraskap. Kanske kan samtalet ge nya infallsvinklar och lite hjälp med att samla mod och kraft. Ditt samtal är anonymt och kostar inte mer än en samtalsmarkering.

www.rb.se

Bilaga 1

Diskrimineringsgrunderna finns i två varianter utan och med exempel.

Diskrimineringsgrunderna utan exempel

Kön: att någon biologiskt och juridiskt definieras som kvinna eller man.

Diskriminerings-grunden *kön* kan kopplas till formuleringar i samtliga läroplaner om jämställdhet mellan kvinnor och män, kravet på att skolan aktivt ska främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter, samt att skolan har ett ansvar att motverka traditionella könsmonster (Lgr 11, Lgr 11grundsär). Eller ... att skolan aktivt ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter och att eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Lgy 11, Lgy 13 gymnasiesär)

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Begreppet kön består av flera olika delar.

Biologiskt kön och juridiskt kön skyddas av diskrimineringsgrunden *kön*. I begreppet kön ingår även *köns-identitet och könsuttryck*: *Könsidentitet* är en persons självupplevda kön, det vill säga det kön du känner dig som (kvinna, intergender, icke-binär, man, transperson osv.). Könsidentiteten behöver inte samstämma med det juridiska eller biologiska könet.

Könsuttryck beskriver hur en person uttrycker sitt kön genom attribut som socialt förknippas med könstillhörighet, till exempel kläder, kroppsspråk, frisyr, socialt beteende, röst etc.

Skyddet som diskrimineringsgrunden ger är viktigt för personer som har en könsidentitet eller ett könsuttryck som ibland eller hela tiden skiljer sig från könsnormerna.

Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller likande förhållanden. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. En person som bor i Sverige kan identifiera sig både som svensk och t.ex. kurd, syrian eller amerikan. Varje person har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet/tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning: religiösa åskådningar som t.ex. Kristendom, Islam och Hinduism. Annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med religiös åskådning som t.ex. ateism. Religionsfriheten är skyddad i både internationella konventioner och i svensk lag. Undervisningen ska, enligt skollagen, vara icke-konfessionell. En person behöver inte vara troende för att utsättas för diskriminering utifrån religion, det räcker att någon antar att hen är t.ex. kristen eller muslim och agerar utifrån det.

Funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättningar som t.ex. allergier, ADHD, dyslexi, hörsel- eller synnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd, utan personens funktionsförmåga varierar beroende på situationen och den omgivande miljön. Funktionshinder är de hinder som finns i omgivningen och som gör det svårt för personer med funktionsnedsättning att fungera optimalt. Skolan är ansvarig för att såväl undervisning som fysiska platser är tillgängliga för elever med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. Det handlar om vem personen blir förälskad eller attraherad av. Diskrimineringsgrunden skyddar även mot diskriminering eller trakasserier som rör anhörigas sexuella läggning.

Ålder: hur många år du är. Diskrimineringsgrunden gäller alla åldrar. Oftast är det yngre och äldre som diskrimineras.

Diskrimineringsgrunder med exempel

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon beter sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens

proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller

begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika

sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Bilaga 2 **Vi är en Trivselskola**

“Kombinerat med skolans egna handlingsplaner är målet att Trivselprogrammet också ska bidra till att minska mobbning. I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (LGR 11) står att läsa: “Värdegrundsarbetet sker överallt och helatiden. Alla barn och elever ska känna sig trygga och få vara som de är. De ska kunna påverka sin egen skolsituation genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla demokratiska kompetenser som kritiskt tänkande och reflektion. Ett tillitsfullt klimat ska främjas i förskola och skola och förtroendefulla relationer mellan personalen och barnen och eleverna. Elever ska göras delaktiga i aktiviteter för att främja en god atmosfär på skolan. Aktiviteter som främjar relationer kan leda till en känsla av gemenskap som stärker känslan av tillhörighet till skolan. Det är betydelsefullt för både eleverna och de som arbetar i skolan och det påverkar elevernas kunskapsutveckling”.